

V Bruselu dne 5.6.2013
COM(2013) 341 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Konvergenční zpráva 2013 týkající se Lotyšska

**(vyhotovená podle čl. 140 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie
na žádost Lotyšska)**

{SWD(2013) 196 final}

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Konvergenční zpráva 2013 týkající se Lotyšska

(vyhotovená podle čl. 140 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie
na žádost Lotyšska)

1. ÚČEL ZPRÁVY

Podle čl. 140 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) musí Komise a ECB nejméně jednou za dva roky, nebo na žádost členského státu, na který se vztahuje výjimka¹, podat Radě zprávu o pokroku dosaženém členskými státy při plnění jejich závazků týkajících se uskutečňování hospodářské a měnové unie. Poslední konvergenční zprávy Komise a ECB týkající se všech členských států, na něž se vztahuje výjimka, byly přijaty v květnu 2012.

Tato zpráva byla vyhotovena v odpověď na žádost Lotyšska předloženou dne 5. března 2013. Podrobnější posouzení stupně konvergence v Lotyšsku obsahuje technická příloha této zprávy (SWD(2013) 196).

Obsah zpráv vyhotovovaných Komisí a ECB se řídí ustanoveními čl. 140 odst. 1 SFEU. Podle tohoto článku musí zprávy zahrnovat posouzení slučitelnosti právních předpisů jednotlivých členských států včetně statutů jejich národních centrálních bank s články 130 a 131 SFEU a se statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „statut ESCB/ECB“). Zprávy také musí posoudit, zda bylo v daném členském státě dosaženo vysokého stupně udržitelné konvergence na základě splnění kritérií konvergence (cenové stability, veřejných financí, stability směnného kurzu, dlouhodobých úrokových sazeb) a zohlednění dalších faktorů zmíněných v čl. 140 odst. 1 posledním pododstavci SFEU. Čtyři kritéria konvergence jsou vymezena v protokolu připojeném ke Smlouvám (Protokol č. 13 o kritériích konvergence).

Obecně vzato, hospodářská a finanční krize odhalila nedostatky v současné správě ekonomických záležitostí hospodářské a měnové unie (HMU) a ukázala, že její stávající nástroje musí být lépe využívány. Toto posouzení probíhá v kontextu reformy správy HMU, která byla provedena v posledních třech letech s cílem zajistit udržitelné fungování hospodářské a měnové unie. Posouzení konvergence je tudíž v souladu s obecnějším přístupem tzv. evropského semestru, který se uceleně a od nejnižších úrovní po ty nejvyšší zabývá problémy hospodářské politiky souvisejícími se zajišťováním udržitelnosti veřejných financí, konkurenceschopnosti, stability finančního trhu a hospodářského růstu. Mezi klíčové inovace v oblasti reformy správy, jež umožňují lépe posoudit proces konvergence každého členského státu a jeho udržitelnost, patří mimo jiné postup při nadměrném schodku, posílený v rámci reformy Paktu o stabilitě a růstu z roku 2011, a nové nástroje v oblasti dohledu nad případy makroekonomické nerovnováhy. Tato zpráva bere v úvahu zejména

---

¹ Členské státy, které zatím nesplnily podmínky nezbytné pro přijetí eura, se označují jako „členské státy, na které se vztahuje výjimka“. Dánsko a Spojené království si před přijetím Maastrichtské smlouvy vyjednaly výjimku a třetí fáze HMU se neúčastní.

posouzení aktualizace lotyšského programu konvergence² z roku 2013 a zjištění obsažená ve zprávě mechanismu varování v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze³.

Kritéria konvergence

Přezkoumání **slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů**, včetně statutu národní centrální banky, s článkem 130 a s povinností souladu podle článku 131 SFEU zahrnuje posouzení dodržování zákazu měnového financování (článek 123) a zákazu zvýhodněného přístupu (článek 124), slučitelnosti s cíli ESCB (čl. 127 odst. 1) a úkoly ESCB (čl. 127 odst. 2) a dalších aspektů týkajících se začlenění národní centrální banky do ESCB v okamžiku přijetí eura.

Kritérium cenové stability je vymezeno v čl. 140 odst. 1 první odrážce SFEU: „*dosažení vysokého stupně cenové stability patrného z míry inflace, která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků*“.

Článek 1 Protokolu o kritériích konvergence dále stanoví, že „*kritérium cenové stability [...] znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků. Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech*“⁴. Požadavek na udržitelnost znamená, že uspokojivé výsledky v oblasti inflace lze přičíst především odpovídajícímu chování vstupních nákladů a jiných činitelů ovlivňujících vývoj cen strukturálně, spíše než vlivu dočasných faktorů. Přezkoumání konvergence proto zahrnuje posouzení faktorů, jež mají dopad na výhled inflace, a je doplněno odkazem na nejnovější prognózu inflace vypracovanou útvary Komise⁵. V této souvislosti zpráva rovněž posuzuje, zda země v nadcházejících měsících pravděpodobně dosáhne referenční hodnoty.

Vypočtená referenční hodnota inflace v dubnu 2013 činila 2,7 %, přičemž členskými státy, které dosáhly nejlepších výsledků, jsou Švédsko, Lotyšsko a Irsko⁶.

Ze skupiny států s nejlepšími výsledky však důvodně musí být vyloučeny ty země, v jejichž míře inflace nelze spatřovat významné srovnávací kritérium pro ostatní členské státy. Případy takovýchto členských států s odlišnými hodnotami byly v minulosti zaznamenány v konvergenčních zprávách z let 2004 a 2010⁷, neboť míra

² K dispozici na http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/convergence/programmes/2013_en.htm

³ Komise zveřejnila svou první zprávu mechanismu varování v únoru 2012 a druhou zprávu mechanismu varování (v rámci cyklu na rok 2013) v listopadu 2012. Na základě závěrů těchto dvou zpráv nebylo Lotyšsko předmětem hloubkové revize v souvislosti s postupem při makroekonomické nerovnováze.

⁴ Pro účely kritéria cenové stability se inflace měří pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HISC), který je definován v nařízení Rady (ES) č. 2494/95.

⁵ Všechny prognózy inflace a jiných proměnných v této zprávě vycházejí z prognózy útvarů Komise z jara 2013. Prognózy útvarů Komise jsou založeny na souboru obecných předpokladů pro externí proměnné a na předpokladu nezměněné politiky při zohlednění opatření, která jsou dostatečně podrobně známa. Prognóza referenční hodnoty je spojena se značnými nejistotami, neboť je sestavována na základě předpokládané inflace tří členských států, u nichž se očekává, že v daném období dosáhnou nejlepších výsledků v oblasti cenové stability, čímž se zvyšuje možná velikost odchylky.

⁶ Mezním datem pro údaje použité v této zprávě je 16. květen 2013.

⁷ Litva a Irsko.

inflace se v nich od průměru v eurozóně výrazně lišila. Za současného stavu je oprávněné vyloučit ze skupiny států s nejlepšími výsledky Řecko, neboť jeho míra inflace a profil se od průměru v eurozóně značně odchyľují, což odráží zejména kritickou potřebu korekcí a výjimečnou situaci v řeckém hospodářství, a proto by jeho zařazení příliš ovlivnilo referenční hodnotu, a tím i spravedlivost tohoto kritéria⁸. Řecko je v seznamu států, které dosáhly nejlepších výsledků, nahrazeno Irskem.

Kritérium konvergence týkající se veřejných financí je vymezeno v čl. 140 odst. 1 druhé odrážce SFEU jako „*dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazujících nadměrný schodek ve smyslu čl. 126 odst. 6*“. Článek 2 Protokolu o kritériích konvergence dále stanoví, že toto kritérium znamená, že „*v době šetření se na členský stát nevztahuje rozhodnutí Rady podle čl. 126 odst. 6 uvedené smlouvy o existenci nadměrného schodku*“. V rámci celkového posílení správy ekonomických záležitostí v HMU byly v roce 2011 rozšířeny sekundární právní předpisy týkající se veřejných financí, včetně nových nařízení, kterými se mění Pakt o stabilitě a růstu⁹.

SFEU v čl. 140 odst. 1 třetí odrážce odkazuje na **kritérium směnných kurzů** jako na „*dodržování normálního flukuačního rozpětí stanoveného mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému po dobu alespoň dvou let, aniž by došlo k devalvaci vůči euru*“.

Článek 3 Protokolu o kritériích konvergence stanoví: „*Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému [...] znamená, že členský stát alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržoval flukuační rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, aniž by byl směnný kurz vystaven silným tlakům. Zejména pak nesměl členský stát v tomto období z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči euru*“¹⁰.

Příslušným dvouletým obdobím pro posouzení stability směnných kurzů v této zprávě je období od 17. května 2011 do 16. května 2013. Při posuzování kritéria stability směnných kurzů Komise bere v úvahu vývoj pomocných ukazatelů, jako jsou vývoj devizových rezerv a krátkodobé úrokové sazby, jakož i úlohu politických opatření, včetně zásahů na devizových trzích, při zachování stability směnných kurzů. Analýza zohledňuje také dopad vnějších oficiálních způsobů financování, kdekoli je to vhodné, včetně jejich rozsahu, množství a profilu pomocných toků a možného podminění politickými kritérii.

Ustanovení čl. 140 odst. 1 čtvrté odrážky SFEU vyžaduje „*stálost konvergence dosažené členským státem, na který se vztahuje výjimka, a jeho účasti v mechanismu*

⁸ V dubnu 2013 byla průměrná míra inflace Řecka za 12 měsíců 0,4 % a průměrná míra inflace eurozóny 2,2 % s prognózou, že rozdíl mezi oběma údaji se bude v následujících měsících zvětšovat.

⁹ Dne 13. prosince 2011 vstoupila v platnost směrnice o minimálních požadavcích pro vnitrostátní rozpočtové rámce, dvě nová nařízení o makroekonomickém dohledu a tři nařízení, kterými se mění Pakt o stabilitě a růstu (jedno ze dvou nových nařízení o makroekonomickém dohledu a jedno ze tří nařízení, kterým se mění Pakt o stabilitě a růstu, obsahuje nové mechanismy prosazování pro členské státy eurozóny). Kromě praktického uplatňování dluhového kritéria v postupu při nadměrném schodku zavedly tyto změny do Paktu o stabilitě a růstu řadu významných novinek, zejména kritérium výdajů, které doplňuje posuzování pokroku při plnění střednědobých rozpočtových cílů pro jednotlivé země.

¹⁰ Při posuzování dodržení kritéria směnných kurzů Komise ověřuje, zda se směnný kurz pohyboval blízko středního kurzu ERM II, přičemž lze zohlednit důvody zhodnocení v souladu se Společným prohlášením o přistupujících zemích a ERM II přijatým na neformálním zasedání Rady ECOFIN v Aténách dne 5. dubna 2003.

směnných kurzů, která se odráží v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb“. Článek 4 Protokolu o kritériích konvergence dále stanoví, že „kritérium konvergence úrokových sazeb [...] znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech“.

Vypočtená referenční hodnota úrokové sazby v dubnu 2013 činila 5,5 %. Základem pro referenční hodnotu byly dlouhodobé úrokové míry ve Švédsku, v Lotyšsku a v Irsku¹¹.

V konvergenční zprávě z roku 2012 nebyla do výpočtu referenční hodnoty pro kritérium dlouhodobé úrokové míry zahrnuta dlouhodobá úroková míra Irska, jednoho z členských států s nejlepšími výsledky, pokud jde o cenovou stabilitu, a to z důvodu závažného narušení trhu se státními dluhopisy. Dlouhodobá úroková míra Irska se však od té doby výrazně přibližuje hodnotám ostatních členských států eurozóny, což naznačuje, že dlouhodobá úroková míra Irska se opět stává uplatnitelným referenčním kritériem.

Ustanovení čl. 140 odst. 1 SFEU vyžaduje rovněž přezkoumání ostatních faktorů, které jsou důležité pro hospodářskou integraci a konvergenci. K těmto dodatečným činitelům patří integrace finančních a výrobních trhů, vývoj platební bilance na běžném účtu a vývoj nákladů na jednotku pracovní síly a jiných cenových indexů. Ty jsou zahrnuty do posouzení cenové stability. Tyto dodatečné činitele jsou důležitými ukazateli toho, že integrace dotyčného členského státu do eurozóny by pokračovala bez potíží, a poskytují bližší pohled na udržitelnost konvergence.

2. SLUČITELNOST PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

V konvergenční zprávě z roku 2012 dospělo posouzení právní konvergence k závěru, že právní předpisy v Lotyšsku, zejména zákon o Lotyšské bance (Latvijas Banka), nejsou zcela slučitelné s povinností souladu podle článku 131 SFEU. Neslučitelnost se týkala zejména nezávislosti centrální banky, zákazu měnového financování a začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura s ohledem na úkoly ESCB stanovené v čl. 127 odst. 2 SFEU a v článku 3 statutu ESCB/ECB.

V návaznosti na posouzení uvedené v konvergenční zprávě z roku 2012 připravila lotyšská vláda společně s Lotyšskou bankou změny zákona o Lotyšské bance, které dne 10. ledna 2013 schválil lotyšský parlament. Zákon o Lotyšské bance je v pozměněném znění plně slučitelný s články 130 a 131 SFEU.

3. CENOVÁ STABILITA

V době posledního posouzení konvergence Lotyšska v roce 2012 byla průměrná míra inflace za 12 měsíců vyšší než referenční hodnota. Během 12 měsíců předcházejících dubnu 2013 činila průměrná míra inflace v Lotyšsku 1,3 %, čili výrazně méně než referenční hodnota 2,7 %. Podle projekce má tato míra zůstat na úrovni nižší než referenční hodnota i v nadcházejících měsících.

¹¹ Referenční hodnota pro duben 2013 vypočítá jako aritmetický průměr průměrných dlouhodobých úrokových sazeb ve Švédsku (1,6 %), Lotyšsku (3,8 %) a Irsku (5,1 %).

Poté, co roční inflace měřená pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen dosáhla v roce 2008 svého vrcholu ve výši 15,3 %, se v důsledku podstatné úpravy nominálních mezd a korekce dovozních cen celková inflace v roce 2009 a 2010 na určitou dobu ocitla v záporných hodnotách. Po obratu v hospodářském cyklu a poté, co celosvětově začaly růst ceny komodit, se průměrná inflace zvýšila z -1,2 % v roce 2010 na 4,2 % v roce 2011, k čemuž přispělo i zvyšování nepřímých daní. Po odeznění dopadu těchto dočasných účinků se roční míra inflace zmírnila na 2,3 % a v dubnu 2013 klesla na -0,4 %.

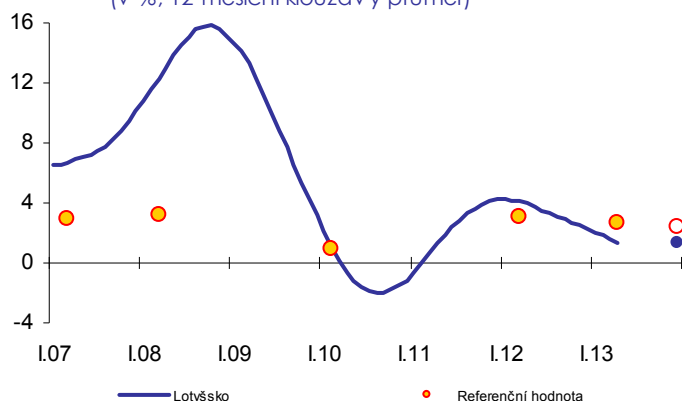
Podle prognózy útvarů Komise z jara 2013 by měla inflace měřená pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen dosáhnout v roce 2013 v průměru 1,4 %, a to mimo jiné v důsledku klesajících cen energií a snížení standardní sazby DPH v červenci 2012 o jeden procentní bod. Předpokládá se, že v roce 2014 v souvislosti se zvyšující se domácí poptávkou a liberalizací trhu s elektrickou energií vzroste v průměru na 2,1 %. Cenová úroveň v Lotyšsku (přibližně 71 % průměru eurozóny v roce 2011) naznačuje možnost dalšího sblížení cenových úrovní v dlouhodobém horizontu.

Udržitelná konvergence znamená, že dodržení referenčních hodnot odráží spíše základní činitele než dočasné faktory. V případě Lotyšska přispělo k nynější nízké míře 12měsíční průměrné inflace snížení DPH v červenci 2012. Analýza základních činitelů a skutečnost, že referenční hodnota byla dodržena s širokým rozpětím, nicméně podporují kladné hodnocení splnění kritéria cenové stability.

Střednědobé výhledy inflace budou záviset především na růstu mezd v souladu s produktivitou, která bude převážně závislá na pokračující flexibilitě trhu práce. Do budoucna je velmi důležité, aby udržitelnou konvergenci neohrozil opětovný nárůst domácí poptávky vyvolaný úvěry a s tím spojené zvýšení cen aktiv, zejména na trhu s nemovitostmi. Vyhlídky na takovýto výsledek zmenšují politická opatření Lotyšska v reakci na krizi v letech 2008–2009, přičemž se neočekává, že by v dohledné budoucnosti znovu nastala kombinace činitelů, které v minulosti nastartovaly výrazné rozšíření úvěrového sektoru (potlačení úvěrové poptávky, zrychlené rozšiřování a integrace finančního sektoru, rychlé omezení rozložení rizika). Klíčem k zachování cenové stability ve střednědobém horizontu bude zlepšení podnikatelského prostředí, pokrok v získávání nových investic, řešení zbývajících nedostatků na trhu práce a konkurenční tvorba cen na výrobních trzích. Vývoj cen bude záviset i na pokračování prozíravé fiskální politiky, včetně omezujícího nastavení mezd ve veřejném sektoru tak, aby domácí poptávka byla nadále v souladu se základními činiteli a napomáhala ukotvit očekávání v souvislosti s inflací.

Kritérium cenové stability Lotyšsko splňuje.

Graf 1: Lotyšsko – Kritérium inflace od roku 2007
(v %, 12-měsíční klouzavý průměr)

Poznámka: tečky za prosinec 2013 znázorňují předpokládanou referenční hodnotu a 12-měsíční průměrnou inflaci v zemi.

Zdroj: Eurostat, prognóza útvarů Komise z jara 2013.

4. VEŘEJNÉ FINANCE

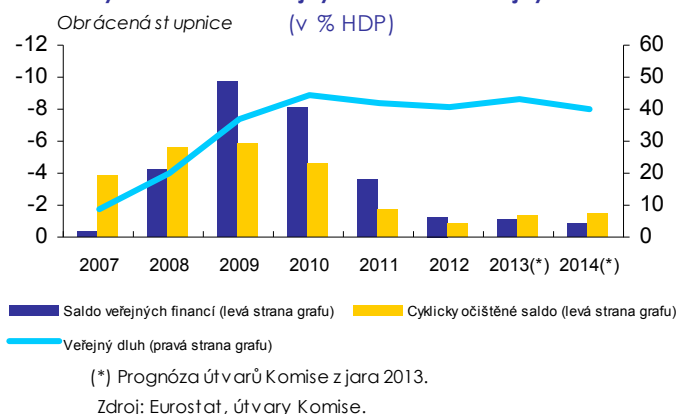
Na Lotyšsko se v současné době vztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku (rozhodnutí Rady ze dne 7. července 2009). Rada doporučila Lotyšsku odstranit nadměrný schodek do roku 2012. V roce 2010 dosáhl schodek veřejných financí v Lotyšsku výše 8,1 % HDP, ale v roce 2012 se díky značnému úsilí o konsolidaci snížil na 1,2 % HDP. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2013 bude podíl schodku na HDP za předpokladu nezměněné politiky v roce 2013 činit 1,2 % a v roce 2014 0,9 % HDP. V roce 2012 se podíl hrubého veřejného dluhu snížil na 40,7 % HDP a předpokládá se, že do konce roku 2014 dále klesne na 40,1 % HDP.

V březnu 2012 Lotyšsko podepsalo Smlouvu o stabilitě, koordinaci a správě v HMU a v květnu 2012 parlament schválil příslušný ratifikační zákon. Smlouva představuje další závazek k provádění udržitelné fiskální politiky zaměřené na stabilitu. V lednu 2013 parlament v posledním čtení schválil rovněž zákon o fiskální kázní. Tento zákon stanoví zásadu cíleného rozpočtu po celý cyklus s referenčním strukturálním deficitem ve výši 0,5 % HDP a bude představovat rámec pro fiskální politiku opírající se o pravidla, a to zejména díky tomu, že omezí procyklické zvyšování výdajů. Zákon rovněž obsahuje ustanovení o zřízení nezávislé fiskální rady, která bude ustavena od 1. ledna 2014 a bude dohlížet na dodržování souboru fiskálních předpisů. Díky důslednému uplatňování zákona o fiskální kázní bude možno čelit rizikům spojeným s tlakem na uvolnění fiskální politiky po úspěšném ozdravném programu.

S ohledem na tento vývoj a na prognózu útvarů Komise z jara 2013 se Komise domnívá, že nadměrný schodek byl napraven díky spolehlivému a udržitelnému snížení rozpočtového schodku pod 3 % HDP v roce 2012, což byla lhůta doporučená Radou. Komise proto doporučila Radě, aby zrušila rozhodnutí o existenci nadměrného schodku v Lotyšsku (SEC(2013) XYZ).

Pokud se Rada rozhodne rozhodnutí o nadměrném schodku v Lotyšsku zrušit, splní Lotyšsko kritérium veřejných financí.

Graf 2: Lotyšsko – Saldo veřejných financí a veřejný dluh

5. STABILITA SMĚNNÉHO KURZU

Lotyšský lat se účastní ERM II od 2. května 2005, tj. v době přijetí této zprávy více než osm let. Při vstupu do ERM II se orgány zavázaly k jednostrannému udržování směnného kurzu latu v rozpětí ± 1 procenta od středního kurzu. Ve dvouletém období předcházejícím tomuto hodnocení se směnný kurz latu neodchýlil od svého středního kurzu o více než ± 1 procento a nebyl vystaven tlakům. Lat byl většinou obchodován v silné polovině jednostranně stanoveného pásma, neboť lotyšské ministerstvo financí na trhu směnlo své značné devizové prostředky. Koncem roku 2012 a na začátku roku 2013 lat devalvoval směrem ke středu pásma, a to v důsledku menšího přísunu deviz ze strany ministerstva financí a očekávání trhu v souvislosti s přijetím eura. Doplňkové ukazatele, např. vývoj devizových rezerv a krátkodobých úrokových sazeb, neukazují na tlak na směnný kurz. K poslednímu čerpání finančních prostředků MMF a EU v rámci programu finanční pomoci došlo v srpnu a v říjnu 2010. V červnu 2011 se Lotyšsko emisí dluhopisů v USD úspěšně vrátilo na mezinárodní trh dluhopisů a další transakce následovaly, což ukazuje na dobrý přístup na trh.

Lotyšsko splňuje kritérium směnného kurzu.

6. DLOUHODOBÉ ÚROKOVÉ SAZBY

Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Lotyšsku činila meziročně k dubnu 2013 3,8 %, což je méně než referenční hodnota ve výši 5,5 %. Průměrná dlouhodobá úroková sazba v Lotyšsku při posouzení konvergence v roce 2012 dosahovala referenční hodnoty (5,8 %) a od té doby postupně klesá. Rozdíl mezi dlouhodobými úrokovými sazbami v Lotyšsku a sazbami dlouhodobých referenčních dluhopisů eurozóny se podstatně zmenšil v roce 2010 poté, co byla obnovena důvěra v navázání měny, fiskální konsolidace přinesla výsledky a převod prostředků v rámci programu pomoci vytvořil dostatečnou likviditu latu. Snižování rozdílu po přestávce v roce 2011 pokračovalo v roce 2012, zatímco důvěra trhu v Lotyšsko dále rostla. Ministerstvo financí se několika menšími emisemi v první polovině roku 2011 vrátilo na domácí trh desetiletých dluhopisů. V roce 2012 ministerstvo financí vydalo novou sérii referenčních desetiletých dluhopisů, ale pouze v poměrně omezeném množství, přičemž využilo jejich příznivé likvidní pozice, částečně v důsledku úspěšných emisí dluhopisů v USD.

Lotyšsko splňuje kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb.

7. DALŠÍ FAKTORY

Přezkoumány byly rovněž další faktory, včetně vývoje platební bilance a integrace pracovních, výrobních a finančních trhů. Bilance zahraničního obchodu v letech 2008–2009 se změnila z velkých schodků zaznamenaných v období rychlého hospodářského rozvoje v přebytek dosahující v roce 2009 přibližně 11 % HDP, který v roce 2012 klesl přibližně o 1 % HDP. Obchodní schodek se od roku 2008 podstatně snížil, avšak od roku 2010 se v důsledku obnovy hospodářství poněkud zhoršil. Významná korekce skutečného směnného kurzu v období 2009–2010 však zůstala do velké míry zachována a Lotyšsko i nadále zvyšovalo podíl na vývozním trhu. Příjmový účet se v roce 2009 přehoupl do přebytku, což odráželo velké rezervy bank v zahraničním vlastnictví na ztráty z úvěrových operací, a v roce 2011 se vrátil ke schodku, když většina bank začala být opět zisková. Od roku 2009 se postupně zlepšovala bilance přímých zahraničních investic, avšak v roce 2012 se poněkud zhoršila. Program pomoci EU-MMF pro zlepšení platební bilance, poskytnutý Lotyšsku koncem roku 2008, byl v lednu 2012 úspěšně ukončen. Lotyšsko si celkem vypůjčilo přibližně 4,5 miliardy EUR z celkových 7,5 miliard EUR, jež byly v rámci tohoto programu k dispozici. Na základě důvěry ve své politiky a obnoveného přístupu na trh Lotyšsko nepožádalo o následný program. Do prosince roku 2012 Lotyšsko v plném rozsahu splatilo své závazky vůči MMF vyplývající z programu, zatímco splátky Evropské komisi spadají na období mezi lety 2014 a 2025.

Lotyšské hospodářství je dobře začleněné do hospodářství EU díky obchodním vztahům a vztahům v oblasti přímých zahraničních investic, přičemž trh práce prokázal na trhu v rámci EU vysokou míru mobility a značnou pružnost, přestože strukturální nezaměstnanost je vysoká. Podle vybraných ukazatelů týkajících se podnikatelského prostředí dosahuje Lotyšsko víceméně průměru členských států eurozóny. Začleňování domácího finančního sektoru do finančního systému EU značně pokročilo, zejména díky vysoké míře zahraničního vlastnictví v bankovním systému. V souvislosti s mezinárodním programem finanční pomoci byl značně posílen finanční dohled. Dále byla prohloubena spolupráce s domácími orgány dohledu.

Lotyšsko má dlouholetou tradici a řadu konkurenčních výhod při obsluze bankovních klientů-nerezidentů, zejména podnikových klientů ze zemí SNS. Mimo jiné v důsledku přeshraniční povahy transakcí přináší dohled nad bankovními službami pro nerezidenty další problémy. Vnitrostátní orgán dohledu zavedl několik opatření za účelem snížení konkrétních rizik spojených s touto obchodní činností. Banky poskytující obchodní služby nerezidentům si musí uchovávat vysoký podíl likvidních aktiv a podléhají dodatečným kapitálovým požadavkům. Do budoucna zůstane klíčovým faktorem bedlivé sledování rizik pro finanční stabilitu, připravenost přijmout v případě potřeby další regulační opatření a rozhodné uplatňování předpisů proti praní špinavých peněz.

***

Na základě hodnocení slučitelnosti právních předpisů a plnění konvergenčních kritérií, s přihlédnutím k dalším faktorům a za předpokladu, že se Rada bude řídit doporučením Komise týkajícím se zrušení postupu při nadměrném schodku, se Komise domnívá, že Lotyšsko splňuje podmínky pro přijetí eura.